

I Stavanger har man nå to rettssaker som fortjener oppmerksomhet, også utenfor det Rogaland som Arne Garborg kalte Det Mørke Fastland. Begge gjelder advokatmoral.

Den ene gjelder påstand om korrupsjon fra avgått ordfører og avgått rådmann i Stavanger i forbindelse med godkjennelse av et naust på en øy som først for få år siden ble del av Stavanger kommune. Påstanden om korrupsjon i saken er fremsatt i «Stavanger Aftenblad» 4. september 2020, og er inntatt i dokument «20200904 Korrupsjon i Stavanger.pdf» (der 2020 er året, 09 er måneden og 04 er dagen) i <http://www.mitsem-blogg.com/433744267>.

Beundringsverdig tøfft av Thomas Middlethon sr. å skrive leserbrev i «Stavanger Aftenblad» med nokså direkte anklager mot avgått ordfører og avgått rådmann i Stavanger om korrupsjon, uten kilder som kan etterprøves. Beundringsverdig tøfft av redaktør Lars Helle, som har juridisk embetseksamen, å trykke leserbrevet! Man føler at her kommer det mer, og at det må bli en sak på en eller annen måte! Det som har overrasket meg, er at «Stavanger Aftenblad» tok inn leserbrevet, og (så vidt jeg har kunnet registrere) ikke har skrevet et ord om saken senere! Det kommer nok.

I alle fall har jeg prøvd å komme frempå med en kommentar i dokument «20200904 Leserbrev (ikke innrykket) om mulig korrupsjon i Stavanger.pdf». Jeg har lenge vært nektet plass i «Stavanger Aftenblad» på grunn av en langvarig konflikt med redaktøren, blant annet på grunn av saken om turvei i Gauselvågen.

Mitt refuserte leserbrev pekte på en annen sak i Stavanger der mistanken om korrupsjon er enda mer utpreget. Den gjelder turvei i Gauselvågen der 5 av de 18 saksøkte grunneiere heter Thomsen og er del av den tidligere redaktørfamilien i «Stavanger Aftenblad». Jeg har lagt mange dokumenter om den saken inn i bloggen om Gauselvågen, inklusive skjønnsavgjørelsen i Stavanger Skjønnsrett, dokument «20190827 Gauselstraen-skjønnet.pdf».

I bloggen er også min kronikk i «Stavanger Aftenblad» om allmennhetens veiretter på stedet fra «Arilds tid», dokument «20100525 Ingen tvil om svært gamle rettigheter.pdf». Kronikken ble først nektet inntatt i «Stavanger Aftenblad», men da fagbladet «Journalisten» stilte spørsmål til redaktøren om hva som var grunnlaget for det, ble det plutselig plass likevel. «Journalisten» har for øvrig omtalt min konflikt med «Stavanger Aftenblad» i denne saken i dokument «20100521 Journalisten - Beskyldes for skjult agenda.pdf».

H.r.advokat Karl Wyller (d. 1992), som var eier av en eiendom som er sentral i tvisten, skrev 1. januar 1986 til Stavanger kommune (siteret fra dokument

«20100525 Ingen tvil om svært gamle rettigheter.pdf»): «Grunneierne vil heller ikke motsette seg at den ferdsel i strandsonen som hittil har skjedd uhindret og uten protest kan fortsette som før. Man er derfor villig til å påhefte sine eiendommer en tinglest rett for allmennheten til fri gjennomgang over samtlige eiendommer. Man vil likeledes forplikte seg til ikke å hindre ferdselen ved gjerdar, hekker eller andre fysiske stengsler».

Mitt inntrykk er at grunneierne på det tidspunkt fullt ut erkjente allmennhetens ferdselsrett og at denne var tuftet på alders tids bruk, som det heter. Men de ville ikke at kommunen skulle ha noe med det å gjøre - det skulle være en sak mellom grunneierne og de som ville bruke Strandveien (som er tegnet inn i flere grunnbokskart). Jeg viser også til hva hans sønn skriver i dokument «20160608 Sorenskriver Christian Fr. Wyller.pdf».

Det er forstemmende å lese hva 5 sindige skjønnsdommere skriver i «20190827 Gauselstraen-skjønnen.pdf»:

«Kommunen har ikke påberopt seg at det allerede gjelder en ferdselsrett for allmennheten langs det aktuelle strekket. Dette er forhold som ville kunne ha betydning for erstatningsutmålingen, men her er retten bundet av partenes påstandsgrunnlag og skjønnsretten ser derfor bort fra dette.»

Skjønnsretten har åpenbart observert at det her gikk et gammelt tråkk (selv om grunneierne hadde gjort alt de kunne for å skjule dette, med tetting av hull i steingjerder, beplantning av gressplen der tråkket gikk, flytting av strandlinjen, osv.).

Hvordan kan de ha seg at gammel ferdselsrett ikke ble påberopt av grunneierne? Kommunens prosessfullmektig har visstnok forklart at dette var avtalt mellom prosessfullmektigene. Og hvem var det?

Fremst blant prosessfullmektigene på grunneiersiden sto dr. juris. Bjørn Stordrange. Han er kjent for sin kommentarutgave av ekspropriasjonserstatningsloven, som kom i 1984. I de to siste revisjoner er kommunens advokat i Gauselstraen-saken, advokat Ove Chr. Lyngholdt, Kristiansand, oppgitt som medforfatter. Det har altså det lenge vært et nært arbeidsmessig forhold og (oppfatter jeg) underordningsforhold mellom ham, som advokat for kommunen, og den sentrale advokat for grunneierne som forfatter av boken om ekspropriasjonserstatning. Det må jeg, hensett til forholdene og konsekvensene, få lov å oppfatte som uheldig.

Det er jo ganske utrolig at ingen av prosessfullmektiger på grunneiersiden, som omfattet flere medlemmer av A-laget blant advokater i Stavanger, ikke har tatt inn over deg de klare tegn på et gammelt tråkk, som selv skjønnsretten observert og kommenterte? Følger de ikke med i dagspressen? Sov de under

forelesningene om tingsrett? Kan det ha sammenheng med at ønsket om saksomkostninger i millionklassen ble for påtrengende?

I skjønnsretten utgjorde salæret til grunneiernes gjenværende 4 advokater kr. 2.810.000,- og utgiftserstatninger kr. 205.400,-, til sammen kr. 3.015.400,-.

Det er ikke det verste.

Det verste er at det store flertall av de saksøkte, kanskje alle, har påanket skjønnet for å få mer i erstatning enn de stakkarslige 30 millioner de ble tilkjent av skjønnsretten for at kommunen skal få lov å anlegge en turvei i det tråkket der folk har gått i mer enn 200 år! Det er ille at kommunen, helt unødvendig, har latt seg lokke med på denne galei. Det bør være klart for de fleste at kommunen ikke har anledning, eller vil få lov til, å bruke et beløp på 30-50 millioner kroner på en turvei når alle bevilgninger ellers til gamle, syke og barn må kuttet til beinet!

Jeg tror at grunneierne lenge har innsett at det ikke blir noe av en kommunal turvei, og at anken for å få øket erstatningene bare er en forsikringspolise der allmennheten (kommunen) må betale premien, i form av saksomkostninger for overskjønnet.

Alt lenge før det ble sak, hadde kommunen påtatt seg en vanvittig selvskyldnerkausjon for bompengainntekter i Ryfast på 2,4 milliarder kroner. Det var klart for mange, og sikkert også for grunneierne i Gauselvågen, at kommunen kunne havne i en finansiell situasjon der den ikke kan gjennomføre ekspropriasjonen. Og det er situasjonen nå.

Som referert av lederskribenten i «Stavanger Aftenblad» 16. september 2020 må kommunen nå spare inn 123 millioner kroner bare i driften i skolebudsjettet neste år. Hvem tror at de folkevalgte i Stavanger i en slik situasjon vil bevilge minst 30, maks 50 millioner kroner, for at allmennheten skal få anledning til å gå der den alltid har gått?

Det aller verste er derfor at grunneierne spekulerer i at det ikke ville bli noe av ekspropriasjonen av turvei-grunnen. Grunneierne er i utgangspunktet så rike at det ikke betyr noe for dem om de får erstatninger for grunnen under turveien eller ikke. Deres hovedhensikt har hele veien vært å få allmennheten vekk, og gigantiske saksomkostningskrav har vært et egnet virkemiddel. Nå kommer også saksomkostninger for overskjønnet i tillegg, hvis ikke kommunen følger mitt råd om å trekke ekspropriasjonskravet og forhandler saksomkostningene ned så langt det er mulig.

Jeg føler med rimelig sikker på at kommunen hverken kan eller vil påta seg den utgiften det er snakk om. Slik situasjonen er, tror jeg ikke kommunen vil bevilge

nødvendige midler, og kutte bevilgninger til syke, gamle og barn ytterligere. Det er ikke engang sikkert at de kan, selv om de vil - kommunen kan lett komme på Robek-listen, slik at Finansdepartementet må godkjenne de utgifter som anses nødvendig.

Blir allmennhetens rett til å gå i tråkket i Gauselvågen borte hvis kommunen ikke gjennomfører ekspropriasjonen? Som de fleste advokater vet, er ikke manglende ekspropriasjon fra kommunens side noen opphørsgrunn for allemannsretter. De blir værende. Det hjelper jo ikke så meget hvis grunneierne, får lov å fortsette sitt arbeid for å gjøre det vanskelig for allmennheten å benytte sin rett, samtidig som «Stavanger Aftenblad» fortsetter å skrive som om kommunen skal etablere en ny turvei der man ikke har hatt den slik tidligere!

Jeg forstår at man enkelte steder, bl.a. i Færder kommune, har etablert foreninger som skal sikre at grådige grunneiere ikke tar seg til rette på allmennhetens bekostning. Noen slik forening har man dessverre ikke i Stavanger. Men vi har en Turistforening, hvis hovedformål her, som ellers i landet, er å sikre og bruke allmennhetens rettigheter i skog og mark og i fjell.

Jeg foreslo for årsmøtet i mai i år at Turistforeningen skulle saksøke grunneierne for å sikre allmennhetens veirett i Gauselvågen. Sakene til årsmøtet 2020 ble flyttet til neste årsmøte, på grunn av Corona-situasjonen.

Det blir kanskje ikke så lett som det burde bli? Ved årsmøtet i 2015 foreslo jeg at Stavanger Turistforening skulle nedsette et utvalg på 3 medlemmer til å registrere faktiske opplysninger om allmennhetens bruk av tråkket i Gauselvågen. Forslaget falt mot 1 stemme, min egen. Flere medlemmer har senere sagt til meg at de egentlig var enig i forslaget - én sa endog at han hadde stemt for!

Det påstås at lyden av champagneflasker som ble poppet i Gauselvågen var så høy etter avstemningen at det kunne høres helt til Stavanger!

Vi får se hvordan det går i neste årsmøte, som lett, de facto, kan bestemme om turveien i Gauselvågen skal bli borte for godt. Meget vil sikkert avhenge av om «Stavanger Aftenblad» vil støtte allmennhetens interesser, eller interessene til Thomsen-arvinger og andre rikinger i Gauselvågen.

Pål Mitsem